

Uudenmaan liiton kannanotto:

Sopeutumistoimet tulee toteuttaa nopeasti, monihyötyisesti ja oikeudenmukaisesti

Euroopan unionin ilmastollinen toimintaympäristö muuttuu kiihtyvällä tahdilla. Ilmastonmuutoksen kielteiset vaikutukset ympäristöhaitoista taloudellisiin menetyksiin ja yhteiskunnallisiin häiriöihin kasautuvat ja uhkaavat unionin turvallisuutta, kilpailukykyä sekä ihmisten hyvinvointia. Ilman ripeitä ja systemaattisia sopeutumistoimia kustannukset kasvavat merkittävästi jo tämän vuosisadan aikana. Uusimaa on sitoutunut edistämään Euroopan ilmastokestävyyttä ja liittyi EU:n sopeutumisen missioverkostoon jo vuonna 2022. Uudellamaalla on merkittävä rooli eurooppalaisissa arvoketjuissa, innovaatiojärjestelmissä ja huoltovarmuuden kannalta kriittisissä toiminnoissa. Tämän vuoksi Uusimaa korostaa, että ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen on keskeinen investointi EU:n taloudelliseen, sosiaaliseen ja infrastruktuuriseen resilienssiin. Ennakoivat toimet ovat kustannustehokkaita ja muodostavat olennaisen osan EU:n kokonaisvaltaista turvallisuutta.

Ilmastonmuutos itsessään muodostaa riskikaskadeja, jotka vaikuttavat unionin sisämarkkinoiden toimivuuteen, infrastruktuurin kestävyteen ja väestön hyvinvointiin. Samanaikaiset geopoliittiset kriisit, hybridiuhat ja energiaturvallisuuden kohdistuvat riskit vahvistavat tarvetta integroidulle lähestymistavalle. Uudenmaan liitto korostaa, että ilmastoiresilienssi tulee nähdä osana EU:n strategista autonomiaa ja huoltovarmuutta. Varautuminen ilmatoriskeihin tukee energia-, ruokahuolto-, terveys- ja tietoliikennejärjestelmien toimivuutta sekä vähentää kriisiherkkyyttä. Hyvin suunnitellut sopeutumistoimet vahvistavat samalla sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja alueellista koheesiota, jotka ovat EU-politiikan keskeisiä tavoitteita.

Tarve EU:n vahvistetulle ohjaukselle, mutta kansalliselle ja alueelliselle päätösvalalle

Uudenmaan liitto tukee komission pyrkimystä vahvistaa unionitason koordinoitua ilmatoriskien hallinnassa, yhtenäistää tiedon saatavuutta ja edistää eurooppalaista parhaiden käytäntöjen jakamista. Samalla liitto korostaa seuraavaa periaatetta:

sopeutuminen on aina kontekstisidonnaista, ja siksi päätäntävalta sekä toimien rahoitusmallit tulee jättää jäsenmaille ja alueille. Euroopan alueiden lähtökohdat ja infrastruktuurin valmiustaso vaihtelevat merkittävästi, eikä yhdenmukainen velvoittavuus tuota kustannustehokkaita ratkaisuja. EU-tason rahoituksen tulee ohjata resursseja ennakoivaan resilienssin vahvistamiseen, ei katastrofien jälkihoitoon. Tämä linja on välttämätön unionin pitkän aikavälin talouskestävyydelle.

Sopeutuminen osana alueellista strategista ennakoitua

Ilmatoriskien tunnistaminen ja analysointi on integroitava vahvemmin alueelliseen kehittämiseen, kaavoitukseen, investointisuunnitteluun ja innovaatioekosysteemeihin.

Uudenmaan liitto korostaa, että alueilla – kuten Uudellamaalla – on erityisen vahva valmius ja vastuu: koordinoita alueellista tietopohjaa, tukea kuntien päätöksentekoa, rakentaa yhteisiä, vaikuttavia toimintamalleja ja varmistaa kriittisen infrastruktuurin sopeutumiskyky. Ilmastokestävyyden vahvistaminen on osa pitkäjänteistä rakennetta, joka tukee myös talouden kilpailukykyä ja innovaatioiden skaalaamista EU-markkinoilla.

Eurooppalainen yhteistyö vahvistaa alueiden toimintakykyä

EU:n verkostoilla – kuten sopeutumisen missioverkostolla – on olennainen rooli osaamisen, tutkimustiedon ja käytännön ratkaisujen välittämisessä. Uudenmaan

liitto korostaa tarvetta vahvistaa tutkimuksen, aluehallinnon ja EU-instituutioiden vuoropuhelua sekä tukea rajat ylittäviä projekteja, jotka vahvistavat yhteistä resilienssiä.

Sopeutumiseen tehtävät panostukset vähentävät tulevia kustannuksia koko unionin tasolla ja tukevat Euroopan strategisia intressejä: turvallisuutta, huoltovarmuutta, yhteiskuntien kriisinkestävyttä ja vihreän siirtymän toteuttamista.

Uudenmaan avainviestit:

- Ilmastonmuutos lisää EU:n turvallisuus-, talous- ja infrastruktuuririskejä nopeasti, ja ennakoivat sopeutumistoimet ovat välttämättömiä unionin resilienssin turvaamiseksi. Ilmastoiresilienssi tulee nähdä osana EU:n strategista autonomiaa, kokonaisturvallisuutta ja kriisinkestävyttä.
- Ilmastonmuutoksen riskit korostuvat Uudenmaan tapaisilla kasvuseuduilla, joilla taloudelliset ja inhimilliset panokset ovat suuret. Resilienssin ja huoltovarmuuden vahvistaminen näillä seuduilla on sijoitus, ei kustannus.
- Sopeutumistoimien rahoituksesta ja kustannuksista on päätettävä kansallisesti. EU:n sopeutumisrahoitus tulee kohdentaa resilienssin kasvattamiseen, ei ilmastokatastrofien jälkihoitoon.
- EU-tason ohjauksella ja tiedon yhtenäistämällä on tärkeä rooli, mutta sopeutuminen on aina kontekstisidonnaista. Yhdenmukaiset velvoitteet eivät huomioi jäsenmaiden ja alueiden erilaisia lähtökohtia.
- Ilmastoriskien integrointi kaavoitukseen, investointeihin ja aluekehittämiseen on välttämätöntä sekä kilpailukyvyyn että kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi.